

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 19.

V Ljubljani, dne 8. maja 1913.

Leto XXVI.

„Zalega divjakov“.

Jožef II. o Turkih.

Dvoglavi orel z žezlom, mečem in državnim jabolkom, s cesarsko krono nad glavama je naš avstrijski grb, zunanje znamenje naše države, njen uradni pečat. Določil ga je cesar Ferdinand I. dne 22. avgusta l. 1836. Po tej določbi imamo tri grbe: veliki, srednji in mali. V velikem vidimo med drugimi grbi avstrijskih dežel te-le zanimive podobe: iz oblakov se steza rdeče barvana oborožena roka, ki vihti v pesti zakrivljeno sabljo; ta grb pomeni Bosno. Spodaj režejo štiri srebrne povprečne črte višnjevi ščit; med dvema srednjima je vpočobljen na rdečem polju srebrni lev v skoku — bulgarski grb. Poleg njega pa na rdečem polju črna prašičja glava kvišku obrnjena z rivecem, ki mu v žrelu tiči srebrna pušica — srbski grb.

V teh podobah velikega avstrijskega grba je izražena znamenita misel, veličasten namen naše države. Bosna, Bulgarija, Srbija so bile takrat pod Turkom. Naš grb je pa kazal, da avstrijska država tega ne pripoznava, marveč da jih hoče osvoboditi od turškega jarma. Več nego dve stoletji je res Avstrija branila krščanske narode proti Turkom in se vojskovala proti njim, da bi osvobodila tiste, ki so ječali pod njihovo oblastjo. Mnogo je žrtvovala v ta namen in avstrijske vladarje so šteli kristjani pod Turkom za svoje največje dobrotnike, za svoje očete. Še l. 1788. je zapisal cesar Jožef II. te-le besede: »Turki so bili proti Avstriji vedno grdi in sovražni. Prišel je čas, da nastopim in se maščujem za človeške pravice; Evropi hočem dati za vse stiske, ki jih je prestala, nadomestilo in upam priti do tega, da rešim zemljo zalege divjakov, ki so bili izza davna huda šiba.«

Pred sto leti je pa naša država opustila to politiko. Minister Meternih, ki jo

je vodil, je krenil na druga pota. Začel se je potezati za obstoj Turčije in mežikal je z njo ter se ji delal prijaznega ravno ob času, ko je začela razpadati in ko se je en krščanski narod za drugim odtrgal od nje. Ko so se uprli Grki Turkom, se je Meternih postavil na turško plat. Šele zavoljo te nesrečne Turkom prijazne politike so nastopili Rusi kot branitelji krščanskih narodov v turški državi in so vsled tega dobili pri njih sedanjí veliki vpliv. V našega cesarja kroni je zablížčala stara misel habsburške države, ko je rešil Bosno in Hercegovino in jo l. 1908. priklopil svojim deželam. Najboljše njegove namene v izvrševanju starih habsburških izročil so pa prekržali nesrečni dogodki: ogrski upor, boji na Laškem in z Nemci in še nešteto drugih usodnih reči. Politika naše države se je sukala proti Slovanom in je s tem utrjevala ruski vpliv med krščanskimi narodi na Balkanu ter pravzaprav pomagala Turkom.

To bridko čutimo zlasti v današnjih dneh. Za posebno značilen zgled poglejmo samo, kako se je vladalo v Bosni in Hercegovini. Ko je rusko orožje osvobodilo en del Bulgarov in ko so ti potem ustanovili svojo državo, ki se je v zadnjih bojih tako zmagoslavno izkazala, je ta mlada država brž izpričala tudi svojo modrost. Naslonila se je na malega in srednjega kmeta. Njega je najprej osvobodila. Kmetje so bili prej sužnji in tlačani. Lastniki zemlje so bili izključno turški begi in age, katerim so morali kmetje dajati tretjino svojih pridelkov poleg desetine, ki so jo morali odrajtovati državi za davek. Bulgari so brž, ko so imeli svojo državo, sklenili postaviti, da je vsak kmet lastnik zemlje, katero je doslej obdeloval in za odškodnino dotedanjim turškim lastnikom je država posodila kmetom neznatno svoto 800.000 frankov, ki se je plačala samo tistim agom in begom, ki so v zemlji ostali. Državna in turškega verskega zaklada zemlja se je večinoma vsa razdelila in oddala poceni kmetom, da so

jo v svoji lasti obdelovali. S tem je bil postavljen temelj trdnemu kmečkemu stanu, ki je v svobodi silno napredoval in se tako okrepil, da je zdaj s svojimi sinovi rešil tudi že vse druge svoje brate turškega jarma.

Pri nas v Bosni je pa nesrečna politika najbolj skrbela za mohamedanske age in bege, za tiste, proti katerim je morala z orožjem v roki, z velikimi izgubami osvojiti stopnjo za stopnjo. Kmet je ostal še vedno tlačan, in šele zadnji čas se je doseglo, da dežela z javnimi sredstvi podpira prostovoljni odkup kmečkih najemnikov. Ko bi bila bosanska vlada delala po bulgarskem zgledu, bi imeli danes v Bosni čvrst kmečki stan, ki bi bil državi hvaležen in ki bi držal z njo. Zdaj se pa mora s težavo vzdrževati mir doli, ker 800.000 Srbov, večinoma kmetov gleda čez mejo v srbsko kraljestvo in katoliški hrvaški kmet brez moči in brez sredstev za napredek ne more nikamor.

Mi zaupamo v bodočnost naše države. Stvari so se tako zasukale, da mora sedaj naša država proti turški zvižčnosti v Albaniji braniti svoje pravice. Bog daj, da bi bil to začetek novih, boljših dni, nove, državi in njenim narodom primerne politike! Naša država naj se zave zopet tistih namenov, ki govori o njih njen veliki grb, in naj krene na pot pravice do svojih slovanških narodov, zraven pa tudi na pot obrambe krščanske vere na vzhodu.

Političen pregled

PO PADCU SKADRA. — ALBANIJA.

Pogodba o predaji Skadra. — Essad paša. — Črnogorci v Skadru.

Skader je padel. Marsikomu se je zdelo čudno, da so Črnogorci pustili Turke

in Albance, da so odšli iz Skadra z vsem orožjem. Navajali so razne vzroke, a glavnega je zvedel svet šele kasneje. — Skader bi se bil nekaj časa morda še branil, toda poveljnik Skadra, Essad paša, je sklenil s kraljem Nikolajem pogodbo, da Skader pusti Črnogorcem, Črnogorci pa ga podpirajo, da odide v Albanijo in se tam proglasi za vladarja. Tako je Essad paša pravzaprav Skader izdal.

Ko so odšli turški vojaki iz Skadra, so prevzeli Črnogorci takoj vso upravo in proglasili Skader za črnogorsko mesto. Prebivalstvo se menda proti Črnogorcem ne upira. Ker je bilo pomanjkanje živil v mestu zelo veliko, so Črnogorci brž dali nekaj živeža.

Albanska kneževina.

Essad paša je odšel iz Skadra v mesto Tirana. Tu se je proglasil za vladarja Albanije. Albanija naj bi bila kneževina pod turško nadoblastjo, on pa njen vladar. Opira se Essad paša na svojo armado, ki šteje do 40.000 mož. Dogovorjen je pa tudi z Djavid pašo, ki stoji že od bitke pri Bitolju s svojimi četami v južni Albaniji. — Ta zadnji je že razpodel s svojo vojsko takoimenovano začasno albansko vladu, katero so nastavili brž, ko se je začel prepir za Albanijo.

Spletka proti Avstriji. — Srbi. — Rusi.

Če bi se uresničil načrt Essad paše in bi se ustanovila kneževina pod njegovo vladu, bi bil to za Avstrijo hud udarec. Avstrijske koristi namreč zahtevajo, da ima naša država prvo besedo v Jadranskem morju. To pa je nemogoče, če pride Albanija v roke naših sovražnikov. In Essad paša, ki so se v Avstriji prej zanj potegovali, dokler je bil v Skadru, je sovražnik Avstrije. To kaže že pogodba radi Skadra, ki ga vendar Avstrija nikoli ne pusti Črni gori. Še bolj pa je to razvidno iz tega, da je domenjen s Srbi. Kakor hitro je namreč prišel on v Albanijo, začeli so Srbi zapuščati vse albanske kraje, ki so jih med vojno zasedli.

Za celim tem načrtom pa so Rusi. Ti vidijo, da Albanija ne more postati srbska, hočejo pa sedaj doseči, da ne postane tudi avstrijska. Zato hočejo samosvojo kneževino Albanijo, pa pod turško nadoblastjo. Da bi pa imeli Srbi vpliv na Albanijo in da bi tako izpodrinili vpliv naše države, zato je menda Essad paša v pogodbi tudi izjavil, da stopi v balkansko zvezo.

Avstrija in Italija za zasedenje Albanije.

Za Avstrijo je, kakor rečeno, največjega pomena, kdo je gospodar v Albaniji, ker tisti obvlada morje. To je pa velikega pomena tudi za Italijo, ki povsod tekmuje z Avstrijo. Doslej ste bili Avstrija in Italija glede na Albanijo tako domenjeni, da je ne sme nobena zasedeti, ampak da vse ostane pri starem. — Ti računali so sedaj prekrizani. Če Essad paša zagospodari v Albaniji, stare pogodbe ne veljajo več.

Zato se pa sliši sedaj, da se Avstrija in Italija zopet pogajata med seboj. Albanijo si hočete razdeliti. Severni del naj bi zasedli Avstrijci, južni del pa Lahi.

Popolnoma gotove te vesti niso. Tudi niso za tako pogodbo pri nas vodilni krogi

posebno zavzeti, ker bi bila na škodo Avstrije. — Slišijo se pa tudi glasovi, da so Lahi obenem s Srbi svetovali Essad paši, da se polasti Albanije, samo da bi Avstriji škodovali.

NEVAREN POLOŽAJ. — AVSTRIJSKI NASTOP.

Skadrsko vprašanje in konferenca v Londonu. — Zavlačevanje.

Črnogorci so zavzeli Skader proti volji velesil in zlasti v veliko nevoljo avstrijske diplomacije. Avstrijski državniki so zahtevali brž odločnih korakov proti Črni gori. Hoteli so, naj se z vojaško silo prisili črnogorskega kralja, da odstopi Skader. Zagrozili so tudi, da Avstrija sama nastopi, če nočejo velesile skupno. — Diplomati, zbrani v Londonu, so sicer izjavljali, da morajo Črnogorci iz Skadra, a sile noče nobeden uporabiti. Tako se je začela stvar zavlačevati. Na Vnebohod bi se moralo končno odločiti, ali velesile skupno z vojaško močjo pritisnejo na Črnogorce ali Avstrija sama. Pa do odločitve zopet ni prišlo. Diplomatom se je posrečilo le toliko, da Avstrija počaka do ponedeljka.

Vse mešetarjenje velesil izgleda tako, da hočejo za Črnogorce kar največ pridobiti, če ne Skadra, vsaj odškodnino. Boje se na drugi strani zopet, da ne bi prišlo do kake vojne.

Nikita se pogojno hotel udati? — Nevarnost obstoji dalje.

Da je Avstrija na zadnji konferenci odnehala, bil je vzrok to, da je črnogorski kralj Nikita končno menda le izjavil, da bi bil pripravljen iti iz Skadra, če bi mu zato plačali v denarju in z zemljo. — Ta izjava je le pogojna, Avstrija pa nasprotno zahteva, da se Nikita uda brezpogojno. Do tega pa bo težko prišlo in vojna nevarnost obstoji še nadalje, četudi je za nekaj dni prelozena.

Avstrija nastopi samostojno. — Avstrijska čast in koristi.

Avstrijski državniki so doživeli v letošnjem letu na diplomatičnem polju poraz za porazom. Razni nemški gospodje, ki vodijo našo državo, so zapravili prijateljstvo vseh balkanskih narodov. S svojim neumevanjem pravih avstrijskih koristi so pripravili balkanske narode, ki bi bili radi naši prijatelji, do tega, da so se vrgli čisto v naročje Rusije in postali naši sovražniki. S svojo nerodnostjo so privedli našo državo tako daleč, da se mora boriti za izpraznitev Skadra, ki morda še nikoli naš ne bo, z malo črnogorsko državico.

Toda sedaj ne morejo več nazaj. Čast naše države zahteva, da se ne uda, četudi se gre proti balkanskim narodom, ki bi bili lahko naši prijatelji. Odkar pa se je Essad paša proglasil za gospodarja v Albaniji, pa zahtevajo tudi življenske koristi Avstrije, da nastopi odločno. Če pride tako daleč, da bo morala kri avstrijske vojske to popraviti, bomo mi kljub vsem prevaram na strani Avstrije. To zahteva od nas zvestoba do cesarja in države. Vsa ljubezen, ki jo čutimo do balkanskih narodov, nas ne bo ovirala, da ne bi izpolnili svoje dolžnosti.

Izjemno stanje v Bosni in Hercegovini. — Naši na vse pripravljeni.

Da so časi resni, kažejo razna znamenja. Na Dunaju se vrše vedno nova posvetovanja. Vojški krogi poudarjajo vedno bolj, da so pripravljeni na vse. Šef našega generalnega štaba Hecendorf sam je za to, da se Avstrija več ne da osramotiti od tujih držav. — Povsod se kaže neka odločnost.

Da so naši pripravljeni na vse, kaže še posebno to, da so razglasili v Bosni in Hercegovini takoimenovano izjemno stanje. Ta odredba obsega določila, ki postružujejo predpise pri potnih listih, omejujejo svobodo preseljevanja, omejujejo društveno in shodno pravo, prepovedujejo prodajo orožja itd. Važno je dalje, da sodi vojaška sodnija in da nadzirajo poštno pošiljatve in brzojavke.

NOTRANJI POLOŽAJ.

Državni zbor. — Poljaki in Rusini. — Češko vprašanje.

Letos zboruje državni zbor malo. Vzrok je v prvi vrsti zunanji položaj, ki bi ga kak sklep zbornice lahko še poslabšal. Šo pa dalje tudi drugi vzroki.

Eden teh vzrokov je spor med Rusini in Poljaki v Galiciji. Tam se gre za vpekljavo novega volilnega reda za deželni zbor. Poljaki hočejo Rusine pri delitvi mandatorov prikrajšati in zato je med njimi najhujši spor. Da se ta ne zanese v državno zbornico, zato vlada raje ne skliče državnega zbora.

Dруг vzrok pa so razmere na Češkem, ki že toliko let razburjajo Avstrijo. Cesar-ski namestnik se trudi, da bi dosegel med Čehi in Nemci sporazum, pa ne gre. Radi-tega tudi odlašajo z državnim zborom.

Vendar po Binkoštih se menda zopet skliče. Gotovo pa to seveda tudi ni, ker ne vemo, kako se razvijejo razmere do drugih držav.

Naznanilo o sprejemu v kn.-škof. zavod sv. Stanislava v Šent-Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1913—1914.

V kn.-šk. zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in npravne nepokvarjeni mladeniči, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršenih gimnazijskih študijah posvetili duhovskemu poklicu.

V zavodu je popolna gimnazija s pravico javnosti. Gojenci dobivajo v zavodu vso oskrbo, namenu primerno vzgojo in pouk v obsegu in po načrtu, kakor to veleajo avstrijski šolski zakoni.

Za mladeniče iz ljubljanske škofije je cela plača 400 K na leto, za mladeniče iz drugih škofij pa 500 K. Plačuje se v mesečnih obrokih naprej, najprimernejše po poštnih čekih, ki jih daje zavod na razpolago. Nekoliko gojencev se sprejme tudi brezplačno ali po znižani ceni, kolikor to dopuščajo sredstva zavoda. Vendar morejo dotični gojenci to dobroto le tako dolgo užiti

vati, dokler se je po svoji pridnosti in po svojem lepem vedenju kažejo vredne. — Solnina se ne plačuje; le za prvi sprejem se plača pristojbina 10 K. Pri vsakoletnem sprejemu pa se plača 4 K za učila; vrhutega plača vsak gojenec 1 K za knjižnico.

Prošnjo za sprejem, naslovljeno na kn.-šk. ordinariat v Ljubljani, morajo vsi učenci osebno v spremstvu svojih staršev, oziroma njih namestnikov izročiti vodstvu zavoda. Na prošnje, ki bi jih učenci poslali po pošti ali po kaki drugi poti, pa sami ne bi prišli za časa k hišnemu vodstvu, bi se moglo le v izrednih slučajih ozirati.

Posebe je pripomniti:

1. Učenci, ki hočejo vstopiti v prvi gimnazijski razred, morajo oddati svojo prošnjo od 1. do 10. junija. — V četrtek, dne 5. junija bo vodstvo zavoda sprejemalo prošnje v Ljubljani v kn.-šk. palači, v pritličju na desno, od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne; druge dni pa se sprejemajo prošnje v zavodu v Št. Vidu. Prošnji je priložiti: a) krstni list; b) izpričevalo o stavljenih kozah; c) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripomnjo, da se je izdalo, ker hoče učenec vstopiti v gimnazijo; d) izkaz o imetju, če prosi, da bi bil sprejet brezplačno ali po znižani ceni.

2. Dijaki, ki so dovršili 1. ali 2. gimnazijski razred na kaki drugi gimnaziji, pa žele, da bi bili sprejeti v zavod, naj oddajo svojo prošnjo, gimnazijska izpričevala in zgoraj naštetje listine do 12. julija.

3. Kar zadeva starost prosilcev, se ne morejo sprejeti oni, ki bi morali iti na vojaški nabor pred osmim gimnazijskim razredom.

Kdor bi želel bolj natančnih pojasnil, naj se obrne do podpisanege vodstva.

V Št. Vidu nad Ljubljano, dne 3. maja 1913.

Vodstvo kn.-šk. zavoda sv. Stanislava.

Razdeljevanje vzrejevalnih podpor za teleta.

Deželni odbor priredi v drugi polovici maja in začetkom junija t. l. razdeljevanje vzrejevalnih podpor po 30 K onim živinorejcem, kateri so prejeli lansko leto prvi del podpore po 20 K in so izpolnili pogoje iz zaveznega pisma. Nadalje se bodo podeljevale vzrejevalne podpore po 30 K dobrim živinorejcem, posebno članom živinorejskih zadrug za do pol leta stara plemenska teleta. Od te podpore prejmejo živinorejci 10 K takoj, če se zavežejo: a) da bodo dobro redili za plemo vsaj polovico toliko telet, kakor rede povprečno krav. Premovano tele ne sme biti staro več nego pol leta, ostala teleta pa ne več nego po eno leto; b) da bodo vrnili prejeta vzrejevalna podpora, če ne bodo izpolnili pogojev pod točko a.

Drugi del podpore pa dobe po preteku enega leta, če se izkažejo, da so izpolnili dane pogoje.

Kdor ne prižene živali k razdeljevanju podpor, izgubi pravico do drugega dela podpore. Na prošnje za naknadno premovanje in reklamacije se pozneje ne bo oziralo.

Premovanja se bodo vršila v vseh onih krajih kakor lansko leto in se bo kraj in čas vsakokrat objavil.

Dne 13. maja se vrši premovanje: v Domžalah ob 7. uri zjutraj, v Ihanu ob 9. uri zjutraj, na Krtini ob 11. uri dopoldne, v Moravčah ob 2. uri popoldne, v Pečah ob 4. uri popoldne.

Dne 14. maja se vrši premovanje: v Lokah pri Zagorju ob 8. uri zjutraj, v Kandriah ob 11. uri dopoldne, v Kolovratu ob 2. uri popoldne, v Izlakah ob 5. uri popoldne.

Dne 15. maja se vrši premovanje: na Čemšeniku ob 8. uri zjutraj, pri Št. Gotthardu ob 10. uri dopoldne, v Motniku ob 1. uri popoldne; v Špitaliču ob 3. uri popoldne.

Dne 16. maja se vrši premovanje: v Komendi ob 8. uri zjutraj, v Mekinjah ob 10. uri dopoldne, v Stranjah ob 12. uri dopoldne, v Šmartnem pri Tuhinju ob 3. uri popoldne.

Dne 17. maja se vrši premovanje: v Lukovici ob 8. uri zjutraj, v Blagovici ob 11. uri dopoldne, na Rovi ob 2. uri popoldne, v Šmarci ob 5. uri popoldne.

Listek

V deveti deželi.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

Vstali smo in se začeli resno pripravljati na boj. Bil je čas, kakor je rekel Umslopogas, da nismo govoriti ter se lotimo dela. Razdelili smo moške v posamezne oddelke in jih natančno poučili o vsem, kar jim je bilo storiti. Po mnogem premišljanju smo sklenili, da desetorica mož, ki jim je načeloval Tomič in katerih naloga je bila povzročiti v sovražnikovih četah strah in zmedo, ne vzame seboj strelnega orožja. Bali smo se namreč, da ne bi streljali na naše ljudi, če bi streljali od treh strani naenkrat. Poleg tega se nam je zdelo najboljšo, da mi drugi izvršimo potrebno delo s pomočjo mrzlega jekla; zlasti Umslopogas je bil za to. Seboj smo prinesli štiri vinčesterske repetirke in kakega pol tucata martinovk. Jaz sem vzel repetirko, prav svojo; imenitno orodje za delo take vrste, kjer je treba prav hitro streljati. Gospod Mackenzi je vzel drugo repetirko, ostali sta pa dobila dva njegovih mož, ki sta bila znana kot izvrstna strelca. Martinovke in nekaj Mackenzijevih pušk smo z obilnim strelivom razdelili med oni dve četi, ki sta imeli nalogo, od dveh

strani streljati na speče Masajce. Tudi ti možje so znali več ali manj rabiti puško.

O Umslopogasu nam je znano, da je bil oborožen s svojo bojno sekirjo. Pomniti je treba, da so imeli on, Vojnovič in najmočnejši med askari nalogo braniti s trnjem napolnjeni vhod, skozi katerega je bilo pričakovati največjega navalna bežečih. V ta namen so bile puške brezpomembne; zato sta se tudi Vojnovič in askari temu primerno oborožila. Slučajno je imel gospod Mackenzi v svoji mali zalogi več sekir iz najboljšega angleškega jekla. Vojnovič si je izbral eno teh, ki je tehtala poltretji funt in je imela zelo široko ostrino; askari pa je vzel nekoliko manjšo.

Ko je Umslopogas na te dve sekiri pritrdil še posebno rezilo, smo jih nasadili na ročice, dolge tri čevlje in pol. Vse to je izvršil Umslopogas, jaz sem se pa med tem podal v svojo sobo ter odprl majhen kovček in vzel iz njega — kaj mislite, kaj? — štiri oklepne jeklene srajce.

Na našem prejšnjem potovanju po Afriki se je zgodilo, da smo si le s pomočjo teh železnih srajc rešili življenje. In spominjajoč se tega, sem pred odhodom na potovanje nasvetoval, da bi ne bilo napačno, če jih zopet nekaj vzamemo seboj. Dasi je umetnost izdelovanja takih železnih srajc že izumrla, smo jih morali nalašč zato naročiti na Angleškem v Birminghamu, kjer izdelujejo iz jekla najrazličnejše stvari, če jih kdo primerno plača. Delo je bilo izvrstno; srajce so bile sestavljene iz tisoč in tisoč močnih, a silno majhnih obročkov iz najboljšega jekla.

Ti srajci ali jopiči z jeklenimi rokavi in visokimi ovratniki, obrobljeni z usnjem, niso bili svitli, ampak rjavkasti kakor puškine cevi. Moj jopič je tehtal do sedem funtov in se mi tako dobro prilagel, da sem prišel do spoznanja, da bi ga mogel nositi dneve dolgo, ne da bi mi delal nadlego. Vojnovič je imel dva, enega podobnega mojemu in enega močnejšega in večjega, ki je tehtal dvanajst funtov. Poleg teh jopičev smo imeli tudi štiri rjave čepice, čisto podobne onim, ki jih nosijo ljudje na potovanju, z nausnesniki. Vsaka teh čepic je bila tudi narejena iz jeklenih obročkov, tako da je bila glava kolikor mogoče zavarovana.

Skoraj smešno je danes v dobi svinčenk govoriti o jeklenih srajcih, nasproti katerim so seveda brez pomena; a če ima človek opraviti z divjaki, oboroženimi s sekirami in sulicami, služijo jako dobro in naredo človeka neranljivega.

Bili smo tedaj zelo veseli, da smo bili tako previdni in vzeli seboj jeklene srajce, in zlasti da smo bili tako srečni, da nam jih niso odnesli oni lopovi, ki so nam pobegnili z vsem ostalim našim premoženjem. Ker je imel Vojnovič dvojce srajc, se je odločil za težjo, drugo je pa po mojem nasvetu dal na razpolago Umslopogasu. Ko sem temu pokazal železno srajco ter mu raztol-

mačil, da želimo, da bi jo oblekel, se je izprva branil, češ, da se že štirideset let bojuje v svoji lastni koži in da ga sedaj ni volja, da bi začel nositi železno. Na te besede sem vzel težko sulico, razgrnil srajco po tleh in z vso silo sunil s sulico vanjo; orožje je seveda odletelo, ne da bi pustilo najmanjši sled na jeklu.

To je pomagalo. Ko sem mu še dokazal, da pri taki opravi niti štita ne bo rabil, ampak bo imel obe roki prosti za boj, se je takoj vdal in na mestu začel oblačiti »železno kožo«. In dasi je bila umerjena Vojnoviču, se je tudi velikemu Zulu prilegala res kakor koža. Oba sta bila skoraj enake velikosti in dasi je bil Vojnovič videti večji, je bilo to menda le bolj na videz. Vsekakor sta bila s sekiro v roki in v rjavi železni srajci, ki se je prilegala životu, da so bile videti vse mišice, poteze in črte, možaka, kateremu je bil malokdo kos.

Tako je mineval čas in bila je že ena po polnoči. Ogledniki so sporočili, da so se Masajci napili krvi zaklanih volov in se pošteno najedli ter zaspali okrog ognjev, vendar so pri vsakem vходу postavili straže. Poročali so tudi, da Rozalka sedi ne daleč od zidovja sredi zapadnega dela krala in da sta pri njej strežnica in beli osel. Noge je imela zvezane z vrstico, okoli in okoli so pa ležali bojevniki.

Ker so bile vse priprave dovršene, smo se nekoliko pokrepčali in legli za nekaj ur. Občudoval sem zlasti mirnost, s katero je legel k počitku Umslopogas in kmalu trdno zaspal, ne da bi se zmenil za nevarnosti, ki so ga čakale. Kaj se je godilo v dušah drugih, ne vem, toda meni ni bilo mogoče zatisniti oči. Žal mi je, da moram pripoznati, da sem čutil neko bojazen kakor vedno pri podobnih prilikah. Ko me je prvo navdušenje nekoliko minilo in sem začel stvar mirno premišljevati, moram resnici na ljubo pristaviti, da mi naše podjetje ni posebno dopadalo. Vsega skupaj nas je bilo le trideset mož, izmed katerih so bili mnogi nevesči orožja, in s tem malim številom smo nameravali napasti četo, broječo dvestoinpetdeset najsilnejših in najhrabrejših divjakov v Afriki. Naše podjetje je bilo naravnost blazno, blazno zlasti še zaradi tega, ker je bilo malo verjetno, da bi mogli dospeti do določenih mest, ne da bi nas zapazile razpostavljene straže. Vse nade smo torej stavili v to, da se nam posreči napasti jih iznenada in neopaženo.

Postelja, na kateri sem to premišljeval, je stala blizu odprtega okna, ki je držalo na verando. Skozi to okno začujem neko nenavadno ječanje in jok. Dolgo časa nisem mogel dognati, kaj bi neki bilo, tako da sem naposled vstal in stopil k oknu. Zdajci sem uzrl neko nejasno postavo, ki je klečala koncem verande ter se trkala na prsi — bil je naš Alfonz. Ker nisem razumel njegove francoščine, niti kaj je tam počenjal, sem ga poklical ter vprašal, kaj mu je.

»Oh, gospod,« je stokal, »molim za duše onih, ki jih to noč pobijem.«

»Če je tako,« sem odgovoril, »potem pa želim, da moliš bolj tiho.«

Alfonz je odšel in nisem več slišal njegovega stokanja. Tako je minul čas, dokler me ni Makenzi tiho poklical skozi okno: »Tri je ura; ob pol štirih odrinemo.«

Povabil sem ga, naj pride v sobo. Prišel je, a reči moram, da sem se glasno zasmel, ko sem ga zagledal v njegovi čudni bojni opravi. Nosil je črno haljo čez črno obleko in na glavi črn klobuk, vse radi tega, kakor je rekel, da bi bil manj viden. V roki je imel vinčestersko repetirko, ki smo mu jo posodili, za elastičnim pasom sta pa tičala velikanski nož za kruh in dolgocevkast revolver.

»Oj, prijatelj,« je rekel, ko me je videl strmeli v njegov pas, ogledujete si moj nož. Mislim, da ga utegnem dobro rabiti, če pride do boja v bližini. Iz imenitnega jekla je in marsikateri prešič je že izgubil svoje življenje pod njegovo ostrino.«

Tudi drugi so bili že pokonci in se pripravljali. Preko železne srajce sem oblekel lahen jopič, da sem imel v pripravnem žepu pri roki dovolj nabojev ter si pripasal revolver. Tomič je storil enako, le Vojnovič je oblekel železno srajco, dal na glavo čepico, na noge pa čevlje iz močne, mehke kože.

Umslopogas je medtem pod velikim drevesom nadzoroval ostale može, da se prepriča, če je vsak primerno oborožen. V poslednjem trenutku smo še nekaj izpremenili. Ker smo namreč dognali, da dva izmed mož, ki smo jim dali puške, ne znata streljati, pač pa izvrstno rabiti sulico, smo jima vzeli puške ter jima dali štite in dolge sulice z narcilom, da se pridružita Vojnoviču, Umslopogasu in askariju, ki so imeli nalogo čuvati in držati veliki vhod. Spoznali smo namreč, da so bili ti trije premalo za veliko delo, ki jih je brez dvoma čakalo, dasi so bili tako hrabri in močni.

SEDMO POGlavJE.

Veliko klanje.

Molče smo čakali v hladni temi trenutka, da odrinemo. Počas je minevala minuta za minuto. Postajali smo nestrpni. Svečani obrazi mož, ki so se vsi zavedali, da utegne ta mala četrtinka ure pomeniti za nekatere ali pa morda za vse veliki prehod na drugi svet, pričajno šepetanje, Vojnovičevo neprestano in zamišljeno pregledovanje sekire ter nervozno Tomičevo značenje monoklja, vse je pričalo, da so živci vseh napeti do najvišje točke. Le Umslopogas, ki je kakor po navadi slonel ob svoji inkezikas, je bil videti popolnoma miren. Nič se ni moglo prijeti njegovih železnih živcev.

Mesec je začel. Dolgo časa se je že nagibal vedno nižje in nižje proti obzorju, zdaj pa se je pogreznil in pustil svet v temi; le vzhodno nebo je bilo nekoliko bolj sivkasto, znamenje bližajočega se dneva.

Makenzi je držal uro v roki. Poleg njega je stala njegova žena in skušala vdušiti ihtenje.

»Čez dvajset minut bo štiri,« se oglašal. »Dvajset minut po štirih bo dovolj svetlo za napad. Poveljnik Tomič naj odrine; on ima tri, štiri minute daljšo pot.«

Tomič je še enkrat obrisal monokelj in kakor vedno vljuden, se je odkril proti gospe Makenzijevi, nam se pa nekoliko šaljivo nasmehnil — pa je bilo menda nekoliko prisiljeno — in odšel s svojimi možmi na mesto, ki mu je bilo odločeno. V ta namen je moral narediti majhen ovinek po stezah, ki so bile znane le domačinom.

Prav tedaj je došel eden dečkov in sporočil, da je videti, da v masajskem taboru vse trdno spi, le straže hodijo gor in dol. Dvignili smo se tudi ostali. Najprvo je šel vodnik, za njim Vojnovič, Umslopogas, askari in dva Makenzijeva moža z dolgimi sulicami in štiti. Takoj za njimi sem odrinil jaz z Alfonzom in petero domačini, vsi s puškami, Makenzi pa je z ostalimi šestero domačini tvoril zadnjo stražo.

Zivinski kralj, kjer so Masajci tabirili, je ležal ob vznožju griča, na katerem je stala hiša, kakih osemsto korakov od nje. Prvih pet sto korakov smo naredili tiho, a precej hitro; odtod smo se pa plazili dalje tiho kakor leopard, ki zasleduje svoj plen; kakor duhovi smo stopali od grma do grma, od kamena do kamena. Po kratkem potu sem se slučajno ozrl nazaj in videl Alfonza, ki je bled kakor zid in trepetajoč po celim životu taval za menoj, v roki držeč napeto puško, ki je bila namerjena naravnost meni v hrbet. Ustavil sem se in skrbno zaprl petelina, nato smo šli zopet dalje. Vse je bilo zopet dobro, dokler se nismo na kakih sto korakov približali kralju, tedaj je začel strahovito šklepetati z zobmi.

»Če ne boš tiho, te usmrtilim na mestu,« sem mu divje zašepetal, kajti bilo mi je vendar neprijetno, da bi bilo življenje nas vseh v nevarnosti zaradi taklega z zobmi šklepetajočega strahopetnega kuharja. Začel sem se bati, da nas utegne izdati in iz vsega srca sem obžaloval, da ga nismo pustili doma.

»Ali, gospod, jaz ne morem za to,« je odvrnil, »ker je tako mrz.«

Bil sem v zadregi, a na srečo mi je šnila pametna misel v glavo. V žepu sem imel majhen kos umazane cunj, ki sem jo pred malo časom rabil za snaženje puške.

»Vtakni tole v usta,« sem mu zopet zašepetal ter mu dal cunj, »in ako slišim le še en glas, pa je po tebi.« Imel sem gotovo obraz, kakor da bi v resnici nameraval storiti, kar sem rekel; Alfonz me je namreč takoj ubogal in molče nadaljeval svojo pot.

Nato smo se zopet plazili dalje. Približali smo se kralju na kakih petdeset korakov. Med nami in kralom je bil sedaj odprt prostor, le dva, trije grmi in nekaj osata je nudilo zavetje. Do sedaj smo bili še vedno skriti v precej

gostem grmovju. Začelo se je tudi dani. Zvezde so bledele in rahel svit se je prikazal na vzhodu. Precej dobro smo mogli videti orise krala in celo razločiti slabotno svetlikanje ugašajočih ognjev. Ustavili smo se in čakali, kajti vedeli smo, da stoji pri vходу straža. Zdajci se je prikazal lep, visok bojevnik in začel malomarno hoditi komaj pet korakov pred vhomom, zadela-nim s trnjem. Upali smo, da ga zaloti-mo, ko bo kimal in dremal, a smo se motili. Če se nam ne posreči popolno-ma tiho ugonobiti tega človeka, smo izgubljeni. Naenkrat se je Umslopogas, ki je bil nekaj korakov pred menoj, ustavil in dal neko znamenje, v naslednji sekundi pa sem ga videl, kako se je vrgel na tla in se kakor kača plazil proti stražniku.

Nič hudega sluteč, je začel stražnik nekaj tiho prepevati, Umslopogas pa se je plazil vedno bliže in bliže. Dospel je do enega maloštevilnih grmov in se ustavil. Stražnik je še vedno hodil gori in dol. Naenkrat se je obrnil ter pogledal preko zidovja v kral. Kakor bi trenil, se je človeška kača pomaknila kakih deset korakov naprej in se skrila za osatom. Vojak se je zopet obrnil in pri tem so mu oči obstale na osatovem grmu, kakor bi slutil kaj nenavadnega. Stopil je par korakov naprej, se ustavil, zazeval, se pripognil ter pobral kamen in ga vrgel proti osatu. Zadel je Umslopogasa v glavo, k sreči ne v železno srajco; kajti če bi se bilo to zgodilo, bi nas bil žvenket izdal. Očividno zadovoljen in prepričan, da ni nič nevarnega, je opustil nadaljno preiskovanje in se zadovoljil s tem, da se je malomarno naslonil na sulico in zrl proti osatu.

Tako je stal najmanj tri minute, očividno zatopljen v prijetne sanje; tam pa smo ležali mi v neznanskem strahu in vsak trenutek pričakujoč, da nas kak neugoden slučajni dogodek izda. Slišal sem, kako so Alfonzovi zobje kljub oljnati cunji lahko brneli. Obrnil sem se in grdo pogledal; pri-znati pa moram, da meni ni bilo dosti boljše pri srcu kakor njemu. Pot mi je začel oblivati čelo in celo telo, tako da se me je z mehkim usnjem podložena srajca neprijetno oprijela.

Naposled je prišel konec tega ne-strpnega čakanja. Straža se je ozrla proti vzhodu in je zadovoljen opazil, da bo kmalu konec njegove straže. Mel si je roke in začel živahno stopati, da se ogreje.

Kakor hitro je pokazal hrbet, se je velika črna kača zopet hitro splazila dalje ter dospela do drugega osata, ki je bil le nekaj korakov oddaljen od vo-jaka.

Stražnik se je obrnil in stopal tik poleg osata, ne da bi najmanj slutil kako nevarnost. Če bi bil le pogledal na tla, bi ga moral opaziti.

Šel je mimo, tedaj pa njegov skriti sovražnik vstane in gre z iztegnjeno roko za njim.

Še en korak in ravno v trenutku,

ko se je vojak hotel obrniti, je veliki Zulu skočil nadenj in ga s svojimi dol-gimi rokami zgrabil za vrat. Nastalo je krčevito zvižanje obeh teles, ki je pa trajalo le nekaj sekund; naenkrat se je Masajčeva glava nagnila nazaj in istočasno sem začul oster pokljaj, ka-kor bi stopil na suho vejo in stražnik se je zgrudil na tla.

Umslopogas je bil napel vse svoje moči in mu zlomil vrat. Pokleknil je na svojo žrtev in ga še vedno stiskal za vrat, dokler ni bil prepričan, da se ga ni treba več bati. Tedaj je vstal, nam pomignil in po vseh štirih smo se plazili dalje. Dospelvi do krala, smo videli, da so Masajci še bolj zadelali vhod, ki je bil širok kakih deset čevljev. Toliko bolje za nas, sem si mislil. Čim več zaprek, tem manj jih bo moglo skozi. Tu smo se ločili. Makenzi se je splazil s svojim oddelkom na levo, Vojnovič in Umslopogas sta stopila vsak na eno stran vhoda, v sredi pa so se postavili askari in dva moža s sulicami. Jaz sem s svojimi odšel na desno stran krala, ki je merila kakih petde-set korakov v dolžini.

Razpostavil sem svoje bojevnike v razdalji štirih korakov drugega od drugega, Alfonza pa sem pridržal pri se-bi. Pogledal sem preko zidu. Bilo je že precej svitlo in prvo, kar sem zagledal, je bil beli osel, ki se je nahajal ravno meni nasproti, tik poleg njega pa sem mogel razločiti blede Rozalkin obraz, ki je sedela tam, prav kakor je popisal, komaj deset korakov od zidu. Okoli nje je ležalo mnogo bojevnikov, ki so vsi spali. Vsepovsod so bili videti ostanki ognjev, krog katerih so v gostih gručah spali Masajci. Tuintam se je dvignil kak mož, zazeval in se ozrl proti vzhodu, kjer se je začelo žariti; a noben ni vstal. Sklenil sem počakati še pet minut, deloma, da bi se še bolj zdarilo, da bi boljše streljali, deloma pa, da bi dali Tomiču dovolj časa, da se pripravi.

(Dalje.)

Leto 1812.

(Doživljaji francoskega vojaka.)

(Dalje.)

DESETO POGlavJE.

Odhod iz Somlenska. — Bitka pri Kras-noju.

Drugi dan smo morali že ob štirih zju-traj iz mesta, da smo se četrte ure pred me-stom razvrstili, ker so nas Rusi začeli vzne-mirjati. Kljub strašno ostremu mrazu smo ostali tam do belega dne. Naslednji dan se je isto ponovilo.

Vedno so govorili, da je nemogoče, da bi mogli še dalje časa ostati v Smolensku, ker nismo imeli niti zadostnih stanovanj, niti potrebnega živeža, vendar smo zastonj čakali, kdaj pride povelje, da odrinemo dalje.

Končno 14. novembra je zapustil cesar z grenadirji in strelci mesto, in mi smo sle-

dili kot zadnja straža. Za nami so prišli potem še seveda zelo razredčeni voji princa Evgena in maršalov Davouta in Neja. Ne daleč od male vasice Korujtnja je ležala pred nami zelo globoka soteska. Ustavili smo se in pustili iti naprej topništvo. Med tem odmorom sem poiskal Žeranžaja in še nekega drugega tovariša in jima svetoval, naj gresta z menoj naprej, mesto da bi pri čakanju zmrznili. Ko smo prišli na drugo stran, smo morali pa zopet čakati, predno smo mogli dalje. Tu smo zagledali tri ljudi ob mrtvem konju. Dva z okrvavljenimi ro-kami in ustmi sta se opotekala in komaj stala še na nogah, kakor bi bila pijana, tretji pa je ležal sklonjen preko konja in skušal v svoji obupni lakoti z zadnjimi močmi grizti trdo mrhovino. Medtem ko smo mi stali v bližini, je revež umrl sklo-njen preko konja. Ostala dva, katera smo ogovorili, sta nam mesto odgovora topo zrla v obraz in se nato vsedla poleg ravno-kar umrlega, kjer sta najbrž zaspala in se nikdar več ne vzbudila.

Ko smo dobili zopet prostor, da smo mogli dalje, smo krenili nekoliko na desno, da bi morda zalotili kak zapuščen ogenj, kjer bi mogli počakati svojega polka. Pri tem iskanju je vzbudil našo pozornost neki huzar, ki se je opetovano trudil, da bi vstal, pa vedno padel nazaj na tla. Stopili smo hitreje, da mu pomoremo, a ko dospemo do njega, vidimo, da je bil to njegov smrtni boj; ni se več gnil. Tako smo vsak hip naleteli na mrtve in umirajoče.

Ko smo tedaj na desni strani ceste z naporom korakali dalje preko polja, da pri-demo mimo dolgih topniških vrst, zagle-damo pri malem ognju sedeti moža, ki je bil s hrbtom naslonjen na drevo in nad ognjem v kotlu topil sneg; poleg njega so ležala konjska jetra in srce, ki jih je dobil, kakor je pravil, iz zmrzlega konjskega tru-pla le na ta način, da je z bajonetom konju prepral trebuh. Ker smo mi imeli seboj riž in kašo, smo mu svetovali, naj stopi z nami v zvezo, da napravimo skupno poje-dino. Njemu je predlog ugajal, in tako smo si skuhal krepko juho, ki smo jo osolili, ker nam je manjkalo soli, s kosom slad-korja, ki ga je dal tovariš Žeranžé. Ko se je kuhala juha, smo na sabljah pekli kose jeter in ledvic, ki so nam izvršino disale. Riž smo še skoraj napol surov prigrizovali, ker je medtem že prikorakal mimo naš polk in smo morali urno naprej. Cesar je ta dan prenočil v Korujtnji, mi pa v bližini vasi v nekem gozdu.

Zjutraj smo bili zelo zgodaj pokonci, da bi še isti dan dospeli v Krasnoj. Med potjo so sprednje straže zadele na 25.000 Rusov, ki so nam zastavili pot. Najprej so jih zapazili oni, ki so posamič korakali pred četami in se potem večinoma umaknili k četam nazaj; drugi, krepkejši in pogumnejši, so se pa celo združili in napadli so-vražnika. Mnogo je bilo celo takih, ki so se v svojem obupu nalašč vrgli sovražniku v pest.

Sprednji polki so se takoj v gostih vr-stah pomaknili naprej, da napadejo. So-vražnik pa napada ni počakal, ampak za-pustil cesto in se umaknil na višine na levi strani ceste, odkoder se je oglasilo nekaj strelav iz topov. Streljanje je zaramilo vse, in mi pri zadnjih četah smo delali

dvojne korake, da bi dospeli spredaj. Prišli smo do naših razvrščenih čet ravno v trenutku, ko so nastavili par topovskih žrel proti sovražniku. Takoj po prvih strelah je sovražnik izginil za višinami in nemo-teno smo mogli nadaljevati svojo pot.

Dve uri pozneje smo dospeli do Krasnoja in se utaborili za mestom, v katerem se je medtem nastanil cesar. Dobil sem naročilo, naj grem s 15 možmi kot straža k nekemu generalu, ki je stanoval v revni, s slamo kriti hiši v mestu. Kot stražnico sem izbral konjski hlev v bližini in sem se šel srečnega, da bom mogel prenočiti pod streho ob toplem ognju. Toda moje veselje ni trajalo dolgo.

Prišla so poročila, da nas je sovražnik, ki je štel baje do 90.000 mož, na vseh straneh, spredaj, zadaj, na desni in na levi obkolil. Očividno so se Rusi nadejali, da ne bodo imeli z nami težkega posla, toda cesar jim je hotel dokazati, da imamo še zobe in da znamo še grizti, kajti čeprav je videl, da umiramo lakote in mraza, je vendar tudi vedel, da kljub neznošni bedi nekaj še ni umrlo v nas, in to je bil pogum in želja po časti in slavi. Posledica tega je bila, da je Napoleon sklenil, sovražniku pokazati, kaj zna; in zato je moj general še isti večer dobil povelje, naj že ponoči z oddelkom garde napade v bližini se nahajajočega sovražnika. General je takoj storil vse potrebno. Poslal je poizvedovat o sovražnih pozicijah, in sicer v smeri proti dvema vasa-tem, odkoder so se svetlikali ognji velikega vojaškega tabora.

Bilo je okrog ene po polnoči, ko me pozove general k sebi in mi reče: »Vrnite se s svojimi možmi k polku nazaj; imeli boste kmalu opravka dovolj; le en korporal s štirimi možmi naj ostane tukaj, da mi bodo stražili stanovanje in moje malenkostno premoženje.«

Priznati moram, da mi je bilo to povelje vse prej kakor prijetno, ne morda zaradi bližnjega boja, ne, zaradi tega gotovo ne, ampak v živo me je zadel udarec, ko sem videl, da so splavale po vodi vse lepe nade o počitku, katerega sem bil tako zelo potreben. Potrt sem pobesil glavo, ko sem zapuščal topli hlev.

Ko sem dospel v taborišče, je bilo že vse pri delu. Urejevali so orožje in se pripravljali na odhod. Vsi so bili dobro razpoloženi in veseli boja, ki jih je čakal. Marsikaterega sem čul, ko je govoril, da se nadeja, da bo sedaj konec trpljenja, kajti več prenesti ni mogoče.

Ob dveh smo v treh vrstah odkorakali proti sovražnikovemu taboru, in sicer ena vrsta proti sredi, drugi dve proti kriloma. Jaz sem bil v srednji vrsti. Mraz je bilo še vedno tako kakor minule dni in naš pohod težaven, ker smo na prostem čez kolena gazili po mehkelem snegu.

Že čez kake pol ure se je naša kolona nahajala sredi sovražnika, ki nas je bil vse-kakor pravčasno zapazil in vse ukrenil za naš sprejem. Od desne, na kakih osem-deset korakov, nas obsuje dolga vrsta pehote s pravcatim uničujočim ognjem, na levi, v isti razdalji, se je pojavila številna konjenica, obstoječa iz oklopnikov, ki so rjovelj kakor volkovi, ne da bi nas napadli, in nam ravno nasproti je stalo topništvo, ki nas je obsulo s kartečami. Kljub

strašnemu ognju, kateremu smo bili izpostavljeni, in kljub mnogim izgubam, ki smo jih imeli, smo vendar neustrašeno prodirali dalje in vrgli sovražnika nazaj v taborišče, kjer se je začelo krvavo klanje z bajoneti. (Dalje.)

Dom in svet.

Duhovniške vesti. G. dr. Franc Perne, c. kr. gimnazijski profesor in katehet na državni gimnaziji v Kranju, je bil imenovan za knezoškofijskega konzistorijalnega svetnika. — Župnija Smlednik je podeljena g. Nikolaju Stazinski, župniku na Črnučah. Župnija Bohinjska Srednja vas pa Antonu Golf, župniku v Strugah. G. smleški župnik Barbo stopi v pokoj.

Novi puljsko - poreški škof. Novi puljsko-poreški škof msgr. dr. Pederzoli je zapustil pretekli torek svojo župnijo pri Sv. Antonu novem v Trstu in je odšel po skoro 22 letnem bivanju v Trstu v Poreč, kjer se je vršila v četrtek slovesna konsekracija. Novi škof je bil rojen leta 1864. v Kotoru kot sin državnega višjega inženirja. En brat je višji deželno sodni svetnik, drugi pa ravnatelj glavnega carinskega urada v Trstu.

Dolenjska železnica se podrži. Železniško ministrstvo na Dunaju je sklenilo, da bo podrževalo dolenjsko železnico od Ljubljane do Novega mesta. Ko prevzame Dolenjsko železnico v svojo upravo državna železnica sama, se gotovo tudi sedanje ne posebno ugodne prometne zveze na Dolenjskih železnicah izboljšajo in se brezdvomno tudi sedanja vozna doba skrajša, še predno se nova belokranjska proga otvori. Podržavljenje Dolenjskih železnic je lep uspeh poslancev S. L. S., ki so se za to tako važno zadevo z vso silo zavzemali, kakor je tudi belokranjska železnica izključno zasluga naše stranke. Če bi ne bili naši poslanci z vso silo za zvezo z Dalmacijo skozi Kranjsko nastopili, bi jo prav gotovo tudi ne bili dobili, ker so itak na mažarski strani delali na to, da bi od zveze z Dalmacijo imele le dežele ogrske kro-ne dobiček. V boju, ki je trajal za dalmatinsko železnico več let, so naši liberalci, kar so mogli, nagajali in bi bili najrajši iz svojih strankarsko sebičnih namenov videli, da bi belokranjska železnica se nikdar ne bila gradila. Dolenjcem čestitamo, ker se po trudu in po zaslugi naših poslancev prično čez nekaj dni pogajanja o podržavljenju Dolenjskih železnic. Omenjamo še, da so si tako za zgradbo belokranjske železnice kakor tudi za podržavljenje Dolenjskih železnic pridobili največ zaslug deželni glavar dr. Šusteršič, komerčni svetnik ravnatelj Povše in drž. in drž. poslanec prof. Jarc.

Častni občani mestne občine Škofja Loka. Občinski odbor mestne občine Škofja Loka je v svoji seji dne 28. aprila t. l. enoglasno izvolil za častne ob-

čane g. deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča, deželnega odbornika dr. Evgen Lampeta in državnega poslanca profesorja Evgen Jarca.

Jugoslovanska Strokovna Zveza, v kateri so včlanjeni slovenski krščanski delavci, ima 49 skupin s 3330 članik. Lansko leto je priredila 63 shodov na Kranjskem, 32 na Štajerskem in 9 na Primorskem. Podpor je izplačala 16 tisoč 910 kron. Premoženje v denarju ima 23.778 K 77 vin.

Slovensko planinsko društvo ima 3317 članov, ki so združeni v 24 podružnicah. Dohodkov je bilo lansko leto 76.912 K, stroškov pa 75.493 K. Društvo ima 114.053 K premoženja.

Razstava vajenskih del v Ljubljani. V ljubljanski državni obrtni šoli se je preteklo nedeljo, dne 4. maja otvorila razstava obrtnih vajencev. Razstavilo je svoja dela okoli 1700 vajencev. Kdor ima priložnost, naj si ogleda ta razstavljena dela, da se prepriča o velikanskem napredku, ki ga je napravila obrt v naši deželi. Nekateri kosci so silno lepo izdelani in dajo najlepše izpričevalo o sposobnosti, pridnosti in razumnosti naših obrtnih vajencev. Razstava je odprta od 4. do 12. maja; vstop je vsakomur prost.

Udeležnikom jubilejnega spreveda narodnih noš na Dunaju 1. 1908. V najlepšem spominu nam je vsem spre-vod slovenskih narodnih noš 1. 1908 po cesarskem Dunaju. Naša narodna noša je bila takrat občudovana, slavljena. Vsi, ki smo se takrat udeležili spreveda slovenskih narodnih noš na Dunaju, zberimo se zopet v Ljubljani dne 24. avgusta t. l., da poveljčamo z narodnimi nošami sijaj katoliškega shoda. Vsa potrebna navodila bodo izdana v par tednih, za danes naj zadošča to vabilo, ki naj vzdigne tudi one, ki se slavnostnega spreveda na Dunaju niso mogli udeležiti, a imajo narodne noše. Dan 24. avgusta bodi tudi lep praznik slovenskih narodnih noš! V vsakem kraju že sedaj opozarjajte na to, pripravljajte se in agitirajte za obilno udeležbo.

Slovenski gostilničarski kongres v Ljubljani. Češki gostilničarji so izrekli željo, naj bi se 1. 1914. vršil v Ljubljani slovenski gostilničarski kongres, na katerem naj bi se ustanovila slovanska državna gostilničarska zveza.

Bolehní otroci v morskem kopališču Gračež. Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih razpisuje za tekoče leto šest prostih mest v morskem zdravilišču v Gračežu. Sprejemajo se slabokrvni in slabo rejeni, za jetiko dovzetni otroci v starosti od 6. do 12. leta in sicer iz Kranjske izven Ljubljane. Z zdravniškim in ubožnim izpričevalom opremljene prošnje je vložiti do 15. maja t. l. na predsedstvo Deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih na Kranjskem.

Naše nove vžigalice s sliko orla, plovečega nad Ljubljano in z napisom »V korist obmejnim Slovincem« nima še mnogo naših somišljenikov. Rabite samo te naše vžigalice, od katerih ima

korist naša organizacija, zahtevajte jih povsod. Mnogi trafikantje in trgovci teh vžigalic nimajo, ker jih naši sonišljeniki odločno ne zahtevajo. Svoje potrebščine kupujte v onih trgovinah in trafikah, ki imajo tudi naše vžigalice! **Trgovcem recite, naj te vžigalice takoj naroče pri naši glavni zalogi pri trdnici C. Menardi v Ljubljani!**

Zlat denar je skoraj popolnoma izginil iz prometa. Le s težavo se dobi tuintam 10 ali 20kronski zlat. Država je spravila skoraj ves zlat denar v drž. blagajne. Znamenje hudih in nemirnih časov.

Občinski odbor v kopališču Toplicah na Dolenjskem je razpuščen, ker se je od občine Toplice odločila nova občina Soteska oziroma Polje. Za upravitelja občine je deželna vlada imenovala Iv. Pezdirc, posestnika na Dol. Sušicah.

Prijet slepar. Znani slepar Polanjski, ki je vzdignil pri Jadranski banki v Ljubljani s ponarejenimi podpisami 40.000 kron in zbežal v Ameriko, je prišel te dni zopet v Ljubljano. V Newyorku ga amerikanska oblast ni pustila na suho in tako je moral nazaj v Antwerpen, kjer so ga prijeli in zaprli in ga pretaklo soboto prepeljali v Ljubljano k deželnemu sodišču. V Newyorku je imel še skoro ves denar pri sebi, sedaj pa nima več nobenega vinarja. Pravi, da so ga med potjo na ladji tatovi okradli. Z njim vred je pobegnila tudi njegova žena, katere pa še niso nazaj pripeljali.

Samoumor mesarja. V Radečah pri Zidanem mostu na Dolenjskem se je ustrelil mesar Franc Podlogar. Ker je zdravniška preiskava dokazala, da je bil duševno bolan, so ga pokopali po cerkvenem obredu.

Strelna je zadela pretekli teden med viharjem na polju posestnice Marijo Jerman iz Hrastja pri Kranju. Poškodovana je tako, da ne bo okrevala.

Nesreča. Dne 30. aprila proti večeru je posestnika Ivana Kavčiča, vulgo Albrehta s Stare Vrhlike v gozdu konj udaril v trebuh tako nesrečno, da je ponesrečenec v groznih bolečinah prihodnje jutro umrl. Bil je mož-poštenjak v najboljših letih in zapuščal družino s petimi nepreskrbljenimi otroci.

Uboj zaradi meje. 76letni premožni posestnik Andrej Medic na Hribu, občina Koprivnik na Dolenjskem, je živel s svojim sosedom Karlom Romom že dalje časa v prepiru radi neke poljske poti. Te dni se je imel na licu mesta vršiti ogled; komaj pa je komisija začela svoje delo, je Rom planil na Medica in mu prilizadejal take poškodbe, da je še tisto noč umrl. Rom je zbežal, a se kmalu zopet vrnil domov in se sam izročil sodniji.

O, ti nesrečni pijanci. Janez Perne, zapri v ljubljanski deželni sodniji, so vrači svojo ženo, ker mu noče svojega posestva prepisati, da bi ga potem zaprli. Že lansko leto meseca oktobra je bil na sedem mesecev težke ječe ob-

sojen, ker je svoji ženi Jeri grozil in jo tako pretepel, da se si je na celem životu poznalo. Dne 25. januarja t. l. je Perne nekemu sokaznjencu, kateri je imel v dveh dneh ječo zapustiti, v priččo drugih sojetnikov rekel: »Moja žena nosi okoli preste na prodaj in jih bode tudi k vam prinesla, povej ji, da jo bom ubil. En teden ne bova skupaj. Pijan sem šel notri, pijan pridem domov. Pa ji ne smeš pozabiti tega povedati. Zdaj sem se ravno tukaj privadil, potem bom šel kam drugam (v Gradiško), toliko bom naredil. Ko ven pridem, jo bom takoj ubil.« Sojetniki so mu prigovarjali, naj bode tiho, sicer ga bodo še v zaporu pridržali. On jim je pa odgovoril: »Tisto je vse glih, kar sem se namenil, to bodem pa izvršil.« Omenil je, da zaradi tega ne odneha, ker je žena kriva, da je toliko časa zaprt. To sporočilo je žena tudi po bivšem kaznjencu izvedela in ni čuda, če se je bala izvršitve obdolženčeve grožnje, ko dobi prostost. A prišlo je drugače. Mož je prišel zopet pred preiskovalnega sodnika, krivda je bila v celem obsegu tudi po zaslišanih pričah dokazana in sodišče ga je zopet obsodilo na 15 mesecev težke ječe.

81letni starec so ustrelil. Ustrelil se je 81letni čevljar Miha Ogriz v Kočuh na Koroškem; nabil je staro cev puške sprednjače, vtaknil zadnji konec v štedilnik, sprednjega si je pa naslonil in čakal na strel, ki mu je raznesel glavo. Ogriz se je nahajal v veliki bedi in je bil najbrže zmešan.

Strašna rodbinska drama Ljubljancina v Beljaku. V Beljaku je uradnik državne železnice Ahačič prerezal vratova svojima sinovima, sebi pa pogljal kroglo v usta. Ženi je tudi hotel prerezati vrat, pa jo je samo ranil. Žena mu je ušla. Ko so ljudje udrli v stanovanje, sta bila dečka že mrtva, morilec je pa kmalu nato umrl. Ahačič je udrl v spalnico svoje žene, kjer sta spala 13letni sinček Alojzij in 9letni sinček Maks ter je prerezal otrokoma vratova. Starejši sin je skočil po prvem prerezu iz postelje in je, kakor kažejo sledovi, poizkušal skočiti skozi okno. Oče ga je pa zagrabil, vrget na posteljo in mu še enkrat prerezal vrat. Žena mu je, kakor smo zgoraj omenili, ušla. Nato je Ahačič šel v svojo spalnico in se ustrelil v usta. Josip Ahačič je bil sin znanega pokojnega ljubljanskega odvetnika dr. Ahačiča. Določen je bil za vojaško službo, a je kot častnik izstopil iz armade ter je vstopil v službo državne železnice. Radi svoje ženitve se je svoj čas sprl s sorodniki. Žena mu je ušla le z največjim naporom. Borila se je dolgo časa z možem, ki ji je ves čas klical: »Danes moram umreti z menoj!« Žena je ušla na balkon, odkoder je poklicala pomoč. — Listi zavračajo krivdo teh zločinov na Ahačičovo ženo Ido. Ta je bila svoj čas jahalka v nekem cirkusu, kjer jo je Ahačič spoznal in poročil. Žena pa mu je postala nezvesta in posledica te nezvestobe je ta žalost. V sredo, dne 30. m.

m., ob 6. uri zvečer se je na celovškem pokopališču vršil pogreb nesrečnega samomorilca in njegovih dveh umorjenih sinov. Na pokopališču se je zbrala velika množica ljudi. Krog 5. ure se je pripeljala žena, oziroma mati ne srečnih žrtv. Množica jo je pozdravila z glasnimi fej-klici in nekaj žensk ji je celo zastavilo pot, tako da se je morala umakniti nazaj k vozu. Ahačičeva se je izkušala zagovarjati, da strašna ga dejanja svojega moža ni ona kriva in zavrniti žaljenja, toda to je ljudi še bolj razburilo, tako da je moral Ahačičeva končno nazaj v voz in se odpeljati. Za njo so še letele psovke. Pogreb je bil pretresljiv in nadvse žalosten. Ko so dvignili krsto, je vse ihtelo celo nosilec so teklo po licih svitke solze. Pokopali so vse tri krste v skupen grob.

Poldrugi milijon kron zapravlil. Na Dunaju so zaprli oderuha Alfreda Altena, ki je sinu znanega pivovarnarja Dreherja posojal za oderuške obrest (12 odstotkov) in še proti proviziji derar. Gre za poldrug milijon kron. Dreherjev sin je pod kuratelo na zahtev njegovega očeta, ki je že prej zaplaval nek milijonski dolg. Dreherjevega sina so vjele v svoje mreže lahko žive ženske, za katere je potrošil milijone.

Morilka dojenčkov. V Mannheimu na Nemškem so našli dne 28. aprila v kleti neke ženske po imenu Wühler 11 trupel mrtvih dojenčkov. Wühler je umrla dne 26. aprila; sumili so jo že dolgo časa, da mori novorojene otroke. Njen mož, ki so ga prijeli, trdi, da se mu bili zločini njegove žene popolnoma neznani.

Na smrtni postelji krščen zdravnik. V bolnišnici na Dunaju je že več časa ležal bolan židovski zdravnik dr. Simon Hirsch. Zadnje dni se mu je stanje tako poslabšalo, da je izginilo vsako upanje na ozdravljenje, kar je bolnik dobro vedel. Dr. Hirsch je izrazil željo, da bi bil krščen. Poklicali so do mačega duhovnika o. Schmitza, ki je bolnika pripravil na sv. krst in ga minulo nedeljo krstil. Ker je bilo stanje dr. Hirscha jako slabo, mu je duhovnik oberem podelil tudi sv. poslednje olje. Par ur nato je dr. Hirsch umrl.

Goljufije v belgijski armadi. Radi nerednosti v belgijski armadi se že precej časa vrši preiskava. Gre za poneverjenje. Belgijska vojna uprava je namreč plačala dobave, ki niso bile nikdar izvedene. Pri tovarnarju topov Kruppu na Nemškem so leta 1908 naročili topove za utrdbe ob reki Seldi. Stroški so znašali 4.700.000 frankov; topovi se še v Essenu nahajajo, kjer so na razprodaji, ker ni mogoče 20 metrov dolgih težkih topov prepeljati v Belgijo, ki leže lepo mirno, ne da bi naročila preklcati, v Essenu. Denarja pa ni nikjer.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere
jamči dežela Kranjska, in jih obre-
stuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Bohinjska Bistrica. Že 3. majnika je prišlo k nam več dijakov na svoj majniški izlet. Pa se tudi spleča. Pri nas je sicer vedno lepo, v majniku pa še najlepše. To bujno zelenje po naših planinah je nekaj posebnega. Zato ni čuda, da vsako leto na stotine in stotine dijakov priredi svoj izlet v naš divni Behinj ter se tako nasrka našega tako zdravega planinskega zraka. Naš občinski odbor dela sedaj novo cesto na Brod, da tako ustreže že davni želji endetnih prebivalcev.

g Dob. (Čebelica.) Na željo mnogih oživljamo pri »Hranilnici in posojilnici« »Čebelico« za mladino. Naj se je mladi varčevalci pridno oprimejo! Iz malega raste veliko. — Ne vihta je v torek, dne 29. aprila obiskala naše kraje. Strela je vdarila v Levčevo hišo v Dobu, pa je ni vžgala. Med močnim dežjem je padlo precej toče. Hujše je pa toča razbijala po hribih. Lepo cvetoče sadno drevje je močno pokončano.

g Jesenice. (Shod.) V nedeljo, dne 11. maja popoldne ob pol 4. uri priredi strokovno društvo shod v Delavskem Domu na Savi. Govorita gg. dež. poslanec Piber in g. župnik Skubic.

g Z Limbarske gore. Vsakoletni shod se vrši na binkošno nedeljo popoldne in v ponedeljek dopoldne. V nedeljo zvečer je pridiga in litanije, nato spovedovanje, v ponedeljek pa je sv. maša ob pol 6. uri in ob 10. uri. Za vse je preskrbljeno.

g Gorje. (Občni zbor hranilnice in posojilnice.) Občni zbor se je vršil dne 13. aprila. Članov ima zadruga 356. Hranilne vloge so znašale 415.127 K 15 vin., rezervni zaklad 27.526 K 11 vin., čist dobiček pa 1921 K 5 vin. Iz tega je razvidno, da zavod krepko deluje v korist domačih občanov. — Na naboru je bilo letos izmed 50 fantov potrjenih nad 20. — Agrarna operacija je pregledala poglejski občinski pašnik. Isti se bo z državno - deželno podporo izboljšal.

Proračunjeni so stroški na 3000 K. — Vintgar, katerega so zimske neizgode: sneg, plazovi in kamenje zelo poškodovali, je na prizadevanju društva za tujski promet zopet popravljen in prehod brez vsake nevarnosti.

g Gorje pri Bledu. (Naša živinoreja.) Pred petimi leti so ustanovili v naši občini živinorejci živinorejsko zadrugo. Takoj si je najela lep pašnik, kjer se je paslo po štiri mesece, to je od sredi maja do sredi septembra po 50 glav telet. Ker je potreba pokazala, da ta pašnik ne zadostuje in ker se je nudila ugodna prilika, je odbor živinorejske zadruge sklenil kupiti lep pašnik, kjer se je že lani paslo 40 mladih konj in kobil z žrebeti. Naravnost veselje je bilo pogledati tako lepe živali, kako so se z veseljem pasle, in žrebeta, ki so skakala okoli kobil. Letos smo si poleg že kupljenega pašnika kupili še en pašnik, tako da imamo sedaj lastnega pašnika okoli 60 oralov. Pašnik leži skoro na ravnini 960 m nad morjem, ima solčno lego z dobro obraščeno rušo, katera se bode še izboljšala z gnojenjem in obsejanjem s travnimi semeni. V last kupljeni pašnik je Repčnikov rovt, kjer se bode letos gotovo lahko preživel 40 konj in 30 telet. Na v najem vzetem pašniku Obrama se bode pa lahko prerediti 60—70 telet. Vsi člani se prosijo, da priglase vsaj do binkošne nedelje vso živino, ki jo mislijo dati na pašnik. Na binkošni ponedeljek popoldne ob 3. uri ima pa zadruga svoj občni zbor, na katerega ste vabljeni vsi člani in tudi drugi živinorejci.

g Mekinje. Procesija s kipom mil. Srca Marijinega, ki je morala šesto nedeljo po Veliki noči radi dežja izostati, se vrši prihodnjo binkošno nedeljo ob pol 3. popoldne.

g Nevlje pri Kamniku. (Zgodnji roj čebel.) Jakob Plahuta, posestnik in čebelar na Brišah, občina Nevlje pri Kamniku, je imel prvi čebelni roj že 28. aprila. Tehtal je šest starih funtov, kar je nekaj nenavadnega zlasti letos, ko je bila lansko leto tako slaba paša za čebele.

g Iz št. Vida nad Ljubljano. Dogodki v preteklem mesecu. Deželni glavar ter naš državni in deželni poslanec je v spremstvu poslancev Povšeta in Dimnika v naši občini izvršil inspekcijo. V prostorni šolski telovadnici je zaslisal občane in svoje volivce, nato je ogledal šolo, šrambe gasilnega in kmetijskega društva, zavod sv. Stanislava in novo župnišče, nekdanjo Kraljičovo hišo, ki se ravnokar popravlja in preureja za župnišče. — Staro župnišče se bo v kratkem prodalo. — V večnost se je preselil 70 let stari cerkvenik Janez Jovan. Nad 40 let je pri naši farni cerkvi zvesto izvrševal cerkveniško službo. V tem času je bilo v naši župniji rojenih 6325, mrličev je bilo 5286; od teh je pokopanih na domačem pokopališču 5000; poročenih pa je bilo 1087. Ranjki je torej imel dovolj opravila. Za časa njegove službe se je nekdanja meznarijska hišica razširila v večrazredno ljudsko šolo; doživel je še, da se je sezidala nova šola, stara šola pa je postala zopet to, kar je bila prvotno — cerkvenikovo in organistovo bivališče. Za njegove službe se je povečala farna cerkev in raz-

širilo farno pokopališče. Zelo se je veselil prenovljenja in slikanja cerkve, česar pa mu Bog ni dal dočakati, marveč ga je odpoklical v najlepšo hišo božjo — v nebesa. — V Dvoru pa je umrla 30 let stara Frančiška Krmec, žena uslužbenca Kato-liške tiskarne v Ljubljani. Bila je skozi dolgo vrsto let marljiva cerkvena pevka ter ena najzvestejših somišljenic in članic naših društev. Obema, cerkveniku Jovanu in pevki Krmec so vrli šentvidci priredili izredno lep pogreb, Bog jima pa daj večni mir in obilo plačilo onkraj groba! — Za dnja številka »Časa« nam o »Slov. Domu« pove to-le žalostno novico: »Slov. Dom« 1913 je začel v »listih Savla brezverca« razkladati slovenskemu ljudstvu tisto staro stvar o »nasprotjih«, ki so v evangelijih, v dokaz, da na podlagi nauk evangelijev in Cerkve ni več mogoča vera v Kristusa. Če naj to početje označimo, ne vemo druge primernejše besede, kakor da je hudičevo. Če kdo razklada take literarno-kritične stvari ljudstvu, ki jih ne more samostojno presojati, mu ne more biti do resnice, ampak tak more imeti edinole namen, da bi ljudstvo zbehal in mu, če mogoče, vero izrval iz srca. In to je hudičevo delo. — Mi k temu dostavljamo samo to-le: Ali ni skrajno žalostno, da se še dobe krščanske hiše, ki imajo in beró tako kuge. Če jih pa mi svarimo in opominjamo, pa pravijo, da sejemo sovraštvo in razdor! Proč iz hiš take liste ali pa proč iz takih hiš in proč od takih ljudi, ki take liste berejo in podpirajo! Naše delo ne sme biti hudičevo delo!

g Obrtno-nadaljevalna šola v št. Vidu nad Ljubljano priredi binkošne praznike običajno razstavo risalnih in pismenih izdelkov tukajšnjih obrtnih vajencev in obiskovalcev prostovoljnega tečaja za mizarje. Ob binkošna praznika bo razstavna dvorana odprta od 8. dopoldne do 6. zvečer. Med službo božjo bo dvorana zaprta. Obiskovalci so vstopnine prosti. Izdelki bodo razstavljeni v risalni dvorani tukajšnjega šolskega poslopja v I. nadstropju. Vajencev je bilo ob pričetku šolskega leta vpisanih 141, 27. aprila 1913, t. j. ob zaključku šolskega leta, pa jih je ostalo še 120. Izmed 120 obrtnemu poklicu zvestih vajencev, oziroma prostovoljcev-mizarjev je bilo 97 mizarjev. Ker obiskujejo tukajšnjo obrtno-nadaljevalno šolo v pretežnem številu vajenci mizarske obrti, se bo šola vsled zaprosenega dovoljenja visoke c. kr. deželne vlade izpremenila v »Strokovno-nadaljevalno šolo za vajence mizarske obrti«.

g Tržiške novice. Sv. birmo smo imeli 4. maja. Na Vnebohod smo pa slovesno sprejeli premilosnega g. knezoškofa. Sprejem je bil izredno slovesen. Pozdravile so knezoškofa vse tri občine po svojih zastopnikih, g. ravnatelj Kalinger v imenu učiteljskega, šolska mladina po dveh deklicah, društvo sv. Jožefa, Orli, ženski odsek društva ter dekliška in ženska Marijina družba. Raz mnogih hiš so visele zastave. Le nekatere liberalne hiše so bile brez njih. Nekateri zagrizeni liberalci so kaj živahno agitirali proti razobešenju zastav, toda pri mnogih prav zaman. Večina tržanov je tako pametna, da ne dá na liberalne besede počenega groša.

Dolenjske novice

d Shodi v Belikrajini. »Kmečka zveza« priredi v nedeljo, 18. maja dvoje shodov, in sicer v Semiču po rani sveti maši, popoldne ob treh pa v Dobličah. Govorili bodo na shodih poslanci Jarc, Dermastia in Matjašič. Možje Belokranjci, udeležite se mnogobrojno!

d Iz Cerkelj na Dolenjskem. (Boj šnopsu.) To je bilo prahu v gostilniških hišah, ko je prišla stroga odredba gosp. okrajnega glavarja glede žganjetočal. Pa hočeš, nočeš, moraš se ukloniti. Trezni ljudje pa to poostrejevali z veseljem pozdravljajo in so gospodu glavarju zelo hvaležni, kajti šnopsarija se je začela že preveč razširati in posledki se poznajo tudi že v šoli. Kakor se sliši, se bo ustanovil med mladino abstinenčni krožek, za kar se posebno trudi g. učitelj Završnik. Sploh se pa v celi fari pripravljajo ostrejši nastop proti alkoholu. Če se bodo dosegli lepi uspehi, bo predvsem zaslug g. Vahiča, ki bi lahko služil v tem oziru mnogim za zgled.

d Krško. (Sv. misijon.) V Krškem se bo vršil sv. misijon od 11. do 18. maja t. l. Vodili ga bodo o. c. patri jezuiti iz Ljubljane.

d Št. Rupert. Dekliška Marijina družba obhaja letos desetletnico. V nedeljo je imela v ta namen prireditev z deklamacijo in lepo igro »Smrt Marije Device«. Žalibog, da imajo moški rajši liter kot pa lepe, poučne in vzpodbudne nabožne igre. — Umrl je brat g. župnika Miklavž Mervec, posestnik v Vodicah.

d Iz škocijanskih hribov. (Slabe poštne zveze.) Telče in okolica so prosili za poštni nabiralnik na Telčah. To pa Škocijencem ni všeč in nasprotujejo, kolikor morejo. Če je kje potreben poštni nabiralnik, je v prvi vrsti na Telčah. Tam je vsako nedeljo in praznik služba božja. Ljudje morajo radi pošte hoditi eno in pol ure in še dalje do poštne urada. Veliko dobroto bi izkazalo c. kr. poštno ravnateljstvo, ako bi uslišalo našo prošnjo. Škocijanski liberalci pa pravimo: črez sedem let vse prav pride!

d Stopiče. (Lepe slovesnosti.) Lepe slovesnosti se nam obetajo letošnje binkoštno praznike. Mladenci naše Marijine družbe so si omislili družbeno zastavo, ki nam jo je prav umetno izdelala Ivana Wolgemut v Stari Loki. K blagoslovljenju binkoštno nedeljo ob 4. uri popoldne se vabijo tudi druge mladeniške Marijine družbe, če mogoče z zastavo. Hkrati pa želimo isti dan obnoviti in osvežiti starodavno božjo pot k Stopiški Materi božji, Tolažnici žalostnih. V ta namen smo dali popolnoma prenoviti pet že razpadlih kapelic. Lično delo so izvršili domači zidarji po načrtu in pod vodstvom profesorja G. Porenta, zidovje je prav okusno poslikal Oton Smitka iz Kandije, petero slik na železne plošče pa je poslal Anton Sturm iz Reichenau na Češkem za ceno 550 K. Vsi stroški so se pokrili z velikodušnimi darovi naših vrlih Amerikancev. Cerkevno opravilo bo izvršil g. prošt. dr. S. Elbert.

d Zagorje ob Savi. (Semenj.) Letni in živinski semenj v Zagorju ob Savi se vrši radi praznika mesto 12. maja prihodnji dan, to je v torek, dne 13. maja t. l.

d Žalosten konec bivše trebanjske mlekarne. Šele zdaj so sklenjeni zadnji računi žalostnega poizkusa dveh mladih fantov, ki sta hotela uničiti mlekarno v Št. Lorencu. Poročali smo že, da so ženske, ki so dajale mleko, izgubile denar za več mesecev. Ker ni bilo nič vzeti, niso ničesar dobile. Pretekli mesec so Alojziju Strajnaru, očetu enega mlekarjev, vse prodali, ker je bil sinu za pöroka pri hranilnici. Pri tem so še mnogi izgubili po več stotakov. Kdor hoče zdaj osnovati dobro mlekarno, mora imeti najmanj 20.000 K gotovine ali pa dobiti zanesljive ljudi, ki se zanj postavijo. Skupno so ljudje izgubili pri tem polomu do 4000 K, ako računamo zraven nesrečnega očeta. Tudi vozniki, ki so vozili, so precej trpeli. Ko ženske niso hotele dajati mleka, so sami prevzeli poroštvo.

Predstraža

zapazi najprej, če se bliža sovražnik, pa je tudi največ nevarnostim izpostavljena in mora v svoje varstvo biti posebno previdna. Taka predstraža je tudi človeška glava, obraz, ušesa in nos in ti organi se navadno izpostavljeni vetru in vremenu. Nahod, zobobol, bolečine v ušesih, glavobol, nevralgije v obrazu, slabo spanje, ki je s tem v zvezi, in razne bolezni, ki nam pretijo vsled prehlajenja in prepiha, pa moremo hitro odpraviti, če imamo doma Fellerjev prijetno dišeči zeliščni esenc-fluid z znamko »Elza-fluid«. Svojim čitateljem priporočamo, da naroče 12 steklenic za 5— kron in Fellerjevo odvajalno »Elza-kroglice« 6 škatlic za 4— krone franco od E. V. Feller-ja, Stubica, Elza trg št. 16, Hrvatsko. k — — —

LAKI, EMAJLI, BARVE, FIRNEZI
ZNAMKE
793 „OREBON“
so najboljši. Tovarna Mor. Šumberk.

Steckenpferd-
Illyino mlečno milo

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno
negovanje kože in lepote. Vsaki dan polvalnično.
Dobi se povsod a 80 vin. 803

Notranjske novice

n Hrenovce. (Cerkvena slovesnost.) V nedeljo, dne 18. t. m., se vrši tu slavnost blagoslovljenja nove zastave deklške Marijine družbe. Blagoslovljenje se prične ob drugi uri popoldne s slovesnim sprevodom družb z zastavami v cerkev. Vabijo se k tej slovesnosti zlasti deklške družbe postojnske dekanije z zastavami. Po cerkveni slovesnosti pa priredi dekleta Marijine družbe predstavo v prostorih župnišča: 1. Najlepši kinč, dvogovor; 2. Smrt Marije Device, igrokaz v treh dejanjih; 3. Marijina hči pred nebeškimi vrati, slika. — Vstopnina k predstavi je: sedeži 1 krona, stojšče 50 vin.

n Iz Idrije. (Kako se upravljajo dijaške ustanove.) S kakimi nasprotniki se nam je boriti, kaže liberalen dopis v »Slovenskem Narodu« z dne 2. maja. Tu stoji črno na belu, da S. L. S. ne privoščijo malenkostnih podpor podporinim društvom za slovenske visokošolce. To tudi sedaj, ko se je ravno kar razkrinkalo, kako brezpostavno opravlja mestna občina Kavčičeva dijaško ustanovo. Mesto da bi obrestni ustanove po želji in zadnji volji ustanovnika vsako leto razdelila, pa denar nalaga v hranilnico, kakor da bi ne bilo podpore potrebnih dijakov ali drugih revežev. Pregledali smo mestne račune zadnjih 6 let in videli, da niso nobeno leto vsega razdelili, pač pa vsako leto povprečno 870 kron preostanka obrestni naložili v svojo hranilnico. To je res denar, ki je za revne dijake namenjen, a se ni dal, občina, ki je pa zelo v dolgih, naj pa deli kar po več tisoč na leto našim dijakom. Ker se naša stranka takemu nezakonitemu postopanju ustavlja in tirja, naj se denar tam vzame, kjer je in po namenu ustanovnika razdeli, pa upijejo, da smo nasprotniki Idrije, češ, da ne privoščimo potrebnim podpor. Ko bi deželna vlada vedela, kako se opravlja Kavčičeva ustanova, bi bila že zdavnaj županstvo okregala ali mu odzela oskrbovanje. Pa ker jih na miru pusti, menijo, da lahko delajo po svoje in one, ki jih na pozornost opozarjajo, pa okrajo v svojih listih.

n Idrija. (Realka ali reformna gimnazija.) Kakor znano, imamo dve vrsti srednjih šol: iz prve prideš na vseučilišče (gimnazija), iz druge pa na tehniko (reaka). Za marsikoga je pa jako težko se takoj sprva za eno ali drugo odločiti in tako se v strokovnih šolskih krogih že približno 20 let o tem debatira, kako bi se naše srednje šole prenašale. Pri nas se je za to reformo posebno prof. Wester zanimal in v raznih objavah poljudno in pregledno celo zadevo razložil. Iz nje se spozna, da je za državo in starše takojmenovana gimnazija najboljša, ker se lahko po dovršeni maturi na tehniko ali pa na vseučilišče prestopi. To ugodnost so po vsi državi spoznali, tako da imamo dandanes že jako malo pristnih realk, in zato je tudi v Idriji prišla javnost na to, da bi se naša realka reformirala. Katoliško politično društvo je stavilo že pozimi primerno resolucijo, za njim je pricapljala tudi mestna občina. Sklenili so, da pokličejo prof. Westra; četudi je Westrova brošurica o reformni gimnaziji tako jasna, da jo vsak dijak razume, je vendar pretekli četrtek profesor Wester osebno v mestni dvorani zbranim odbornikom vso zadevo še enkrat raztolmačil in reformo priporočal. Po končanem pojasnilu ni župan nič pripomnil, kar je zanj vselej najboljšo, socialni demokrat Alič je pa naravnost izjavil, naj ljudje o stvareh molčijo, če jih ne razumejo. Po vsem tem se mi le čudimo, čemu so se socialni demokrati v mestno starešinstvo urivali, če — delati ne znajo. Navzoči ravnatelj je realko priporočal, kar je z njegovega sta-

lišča prav, ako bi pri tem ne bili starši merodajni. Določevati o kakovosti zaveda imajo starši in država. Z ravnanjem se je tudi notar Pegan za realno zavzel in tako smo videli žalosten prizor, da je prišel prof. Wester v Idrijo reformni zavod priporočati, pa so ga upravitelji pobili, ki so ga povabili. Sklenilo se je namreč, da bodo še zadevo proučevali; kako bosta Stravs in Alič proučevala, nam je velika uganika. Ker je pa zadeva jako nujna in je bilo mestno posvetovanje nad vse klavirno, je imela dne 28. aprila S. L. S. javen shod, kjer so navzoči starši in ostali volivci soglasno sklenili prositi za reformno gimnazijo, ker se nekateri že sedaj doma latinsko uče.

n. Postojna. Binkoštna veselica v jami. Kakor običajno, se vrši tudi letos na binkoštni ponedeljek, dne 12. maja v Postojni velika jamska veselica. Vsi velikanski podzemeljski prostori bodo ta dan vseskozi čarobno električno razsvetljeni, več godb bode sviralo po raznih jamskih dvorinah in občudovalci podzemeljskih krasot se bodo čudili čudili tej čarobi. Jamska c. kr. pošta bo uradovala, sploh obeta biti Postojnska jama ta dan središče zabave in veselja. Tudi za telesni blagor p. n. občinstva bode v vsakem oziru najboljše preskrbljeno. Ta dan bodo vozili v Postojno razni posebni vlaki po znatno znižanih cenah, in sicer odhaja posebni vlak iz Ljubljane ob 12. uri 40 min. popoldne in je na ta način dana p. n. izletnikom prilika obedovati doma, kar je vsakako velika udobnost, ker so ta dan vse gostilne in restavracije v Postojni prenapolnjene. Veselica se vrši pri vsakem vremenu in se prične ob 3. uri popoldne; vstopnina znaša 3 krone za osebo.

n. Št. Vid nad Vipavo. (Mlekarna.) Tukajšnja mlekarja zadruga bo imela svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 18. maja t. l. ob 4. uri popoldne v dvorani mlekarne v Št. Vidu, h kateremu se vabijo vsi člani zadruge.

Društveni vestnik

Dekliška Marijina družba v Črnem vrhu nad Idrijo priredi na binkoštni ponedeljek ob pol 4. uri popoldne v posojilnični hiši prav zanimivo predstavo: »Dve mater«, igraček v štirih dejanjih. Na sporedu je tudi mesec majnika primerna deklamacija ter petje novega ženskega zbora.

Prireditel izobraževalnega društva v Motniku dne 4. maja je dobro izpadla, zato se bo na splošno željo še enkrat ponovila na binkoštno nedeljo, dne 11. maja ob 3. uri popoldne po ravno istem vspredu in se bode pristavila še burka »Frakeljnov Boštjan«.

Škofjelško okrožje Orla se na binkoštni ponedeljek skupno udeleži cerkvenega opravlja v Črngrobu. Nato se vrši okrajni občni zbor v »Društvenem domu« v Škofji Loki.

Vipavsko okrožje Orla ima svoj letni občni zbor na binkoštno nedeljo. Odseki sprejmo tozadevne okrožnice. Na zdari!

Izobraževalno društvo v Podragi priredi na binkoštno nedeljo ob 4. uri popoldne na dvorišču župnišča veselico s petjem in igrami: »Lep zaslužek« in »Berite novice«.

— Veseloigra »Lep zaslužek« v vipavski dolini še ni bila igrana.

Katoliško izobraževalno društvo na Breznici priredi na binkoštni ponedeljek Anton Medvedovo trodejanjo »Na ogledih«. Pred igro poje društveni moški pevski zbor. Začetek ob pol 7. uri zvečer. Igra je v letošnji sezoni zadnja.

Dobre knjige

V burji in viharju. Zgodovinski roman iz hrvatske preteklosti. Spisal D. Velimir Deželić. Cena 3 K, eleg. vezana 4 K 80 vin. Dobi se v »Katol. Bukvarni« v Ljubljani.

Burno dobo hrvatske zgodovine za časa Braslava, kneza posavske Hrvatske, nam opisuje pisatelj v živih slikah, seznanjajoč nas pri tem z drugimi svetovnimi dogodki tistega časa. Pisatelj slika madžarske navale, našo domovino, narodne običaje, boj krščanstva s poganstvom, prvo zarjo hrepenenja po narodni slogi in padec posavske kneževine. Knjiga vzbuja veliko zanimanje od začetka do konca in iz vsega se zrcali trpljenje in slavni dnevi Jugoslovancev.

Odgovorni urednik **F. Kerhne.**

Mnenje gosp. dr. Arturja Baderja na Dunaju.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

V odgovor na Vaše vprašanje se lahko najbolje izrazim o Vašem **železnatem kina-vinu** Serravallo. Rabil sem ga v mnogih slučajih in dosegel povsod uspehe, ki so daleč nadkrilili moja pričakovanja. Vaš izdelek izredno pospešuje tek in okrepuje in zato se ga lahko toplo priporoča konvalescentom.

Dr. A. Bader.

Vrednost turških srečk narašča vključno neprestanim krizam, kar je najboljši dokaz za njihovo varnost in zanesljivost. Kdor hoče kupiti to izorno in priporočljivo srečko, naj čita današnji oglas »Srečke v korist Slovenski Straži«.

Od novih odvajalnih sredstev so se nekatera izkazala sredstva iz navade, ki jih ni več mogoče pogrešati, če si jih enkrat poskusil, in ki jih je treba vedno v večji množini jemati, da se obranimo zaprtja. Zato raje ostanemo pri priznanih, prijetnih Fellerjevih odvajalnih rabarbara-kroglicah z znamko »Elza-kroglice«, ki jih vedno lahko opustimo, če so nam pomagale. Pospešujejo tek, odstranjujejo krče, zaprtje, čistijo kri in stane 6 škatelj samo 4 K franko od lekararja E. V. Fellerja v Stubici, Elza trg št. 16 (Hrvatsko). — Vsakemu čitatelju jih smemo priporočati.

Ženitbena ponudba.

Vdovec v starosti 57 let, brez otrok, ki ima denarja 20.000 K in je vinski trgovec, se želi poročiti s kako gospodično ali z vdovo brez otrok, ki ima premoženja vsaj 4000 K. Resne ponudbe s sliko naj se pošiljajo na Štefica Petra kod Mat. Vidmarja, P. Jaska 37, Hrvatska. Neugodni dopisi se vrnejo. Čajnost se jamči. 1300 3

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Linc, 3. maja: 55, 1, 79, 32, 2.

Gradec, 30. aprila: 44, 75, 40, 24, 23.

Laxigen

idealno odvajalno

sredstvo v obliki sadežnih pastilj, ki gotovo in milo učinkuje in ima najboljši prijeten okus. Izvirna škatlija (20 kosov) K 1-30.

Dobi se v lekarnah in pri glavni zalogi: **G. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 2.**

40 m ostankov

K 13-50

Vaš del balkanske vojske je ostala velika množina lepo zbranega zadržane pristno barvnega in pralnega blaga v zalogi, ki se razprodaja 50 % pod izvirno ceno: kanfasi, okstordi, celirji za srčaje, tudi za bluze, modrotiski za obleke in predpasnike, sifoni, platno, dileni, brisače.

Razpošilja 1426

tkalnica Austria,

Gieshübel pri Novem Mestu ob Met., Češko.

Ostanki so dolgi 8—18 m. Pri naročilu 2 zav. se pošlje franko.

Slovenske

rabljene knjige

in neraben poslovni papir vsake vrste (pisma itd.) se kupi.

G. Corgnani, Videm (Udine) Italija. 1478

Leposlovni mesečnik

„Dom In Svet“

stane za celo leto K 10.— Naroča se v Ljubljani.

Naročajte

„Slovenca“!

Mlekarski pomočnik

se želi izobraziti pri kakem mlekarju, oziroma pri delovodji. Vstop takoj. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava »Domoljuba« pod št. 1425. (Znamka za odgovor.) 1425

Proda se posestvo z mlinom

ob stalni močni vodi na tri tečaje. Hiša (2 sobi, 2 kleti) ter hlev z opeko krita, vse obokano, tudi pod je krit z opeko. Posetje je 18 mernikov, 3 travniki, 4 gozdi, vse blizu doma in v dobrem stanju. Cena 10.000 K, polovica ostane lahko vknjižena. Več pove lastnik Jan. Žitnik, Brezje 8, pošta Šmarje-Sap. 1413

prodam lepo posestvo

blizu Litije in Vač, sredi vasi na okrajni cesti. Velik sadni vrt; pri posestvu je več travnikov lin uljiv, vse v ravnam; lahko se redi 10 glav živine in ravno toliko prašičev, 13 oralo in 600 sežnjeve je gozda. Kupi se lahko le del posestva. Vse je zasejano in posajeno. Več se izve pri posestniku Jožefi Kos, v Spodnjem Hotiču štev. 11. 1424

Ne stane prav nič!

Zastonj razpošiljam povsod vzorce suknenege blaga, blaga za obleke, blaga za bluze, porinene blaga, modnega barhanta, platnena blaga, okstordi, blaga za pestelje, kakor vseh vrst blaga za domačo uporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodnih prednostih. **Karl WORSCHKE, Maribor ob Dravi št. 12, Herrengasse 10.** 2740